

**PRIM'AWLA QORTI CIVILI
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE**

Illum 1 ta' Novembru, 2016

Rikors Guramentat Nru: 337/2007 AF

CSMR (1994) Limited (C-16452) u

Robert Damkjaer (Malta) Limited (C-30652)

vs

**Dr. Henri Mizzi sabiex jirrapprezenta lill-kumpanniji
esteri ta' nazzjonalità Daniza Damkjaer International u
Robert Damkjaer Limited**

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat ta' CSMR (1994) Limited u Robert Damkjaer (Malta) Limited li ġie ppreżentat fit-23 ta' Marzu 2007, li permezz tiegħu wara li ġie premess illi:

Il-kumpanija Robert Damkjaer (Malta) Limited hija joint venture fuq bazi 50/50 bejn azzjonisti tal-kumpanija rikorrenti u l-intimati u kienet giet iffurmata bl-iskop li tipproduci prodotti bil-markju Dany għas-suq Malti u swieq barranin. Bejn il-kumpanniji rikorrenti hemm sole agency agreement li tipprovdi

li l-kumpanija CSMR (1994) Malta Limited ghandha r-rappresentanza tal-prodotti tal-fabbrika f'Malta.

Il-kumpanija rikorrenti inoltre hija agent u distributtur tal-intimati tal-prodotti Dany u markji ohra fuq is-suq Malti.

Kif gia inghad il-partijiet kienu kkonkludew kuntratt ta' agenzija permezz ta' liema r-rikorrenti kienu gew mahtura agenti tal-kumpaniji intimate Damkjaer International (DI) u Robert Damkjaer Limited (RDL) u tal-kumpanija Robert Damkjaer (Malta) Limited (RDM). L-ewwel kuntratt gie konkluz verbalment filwaqt li t-tieni kuntratt sar bil-miktub u gie esibit flimkien mar-rikors ghall-hrug ta' mandat ta' inibizzjoni fl-ismijiet premissi.

Fil-kuntratt bejn RDM u CSMR hemm stipulat li "*D.I. and Robert Damkjaer Limited is not authorized to sell to other parties than CSMR on the local market*" kif ukoll "*The portfolio of products / brands held by CSMR before this agreement are not to be affected by this contract.*" Jigi rilevat ghal kull buon fini li dan il-kuntratt ta' agenzija kien gie iffirmit fl-isfond ta' Shareholders Agreement li kien qieghed jigi negozjat u li kien gie eventwalment iffirmit. Il-kuntratti ta' agenziji ghalhekk ma ghandhomx jigu interpretali ghal rashom ghaliex huma biss parti minn negozju bejn il-partijiet. Fil-fatt il-kuntratt ta' agenzija kien gie negozjat u konkluz ma' Poul Erik Damkjaer li hu r-rapprezentant taz-zewg kumpaniji Danizi intimati f'dawn il-proceduri.

Dan il-kuntratt u del resto, il-kuntratti kollha relattivi ghall-joint venture ghadhom fis-sehh u ghalhekk l-intimati huma marbutin bil-klawsola in kwistjoni.

Ricentement l-esponenti gew avzati li l-intimati ma kienux ser ibieghu aktar lill-esponenti u kienu ser jittrasferixxu l-agenzija lil terzi. Din id-decizjoni kienet ghal kollox illegali ghaliex l-esponenti ma kienux moruzi, u anzi dejjem qdew fedelment l-inkarigu taghhom u b'rizultat ta' xogholhom il-markju Dany igawdi popolarità kbira fuq is-suq Malti. Qabel ma bdiet l-agenzija il-prodott Dany ma kienx maghruf f'Malta. Dan ser jigi ppruvat dettaljatament waqt is-smigh tal-kawza.

Ghaldaqstant l-agir tal-intimati huwa bi ksur tal-obbligi kontrattwali taghha u in mala fede. Ricentement l-esponenti skoprew li l-intimati kienu ser jibdew jghaddu x-xoghol tad-Dany ghal Malta tramite kumpanniji Maltin ohra.

L-esponenti kienu talbu u ottjenew il-hrug ta' mandat ta' inibizzjoni permezz ta' liema l-intimati gew inibiti milli jbieghu jew jispicaw jew ipoggu fuq is-suq Malti minghajr l-intervent tal-kumpannija CSMR (1994) u/jew il-kumpannija Robert Damkjaer (Malta) Ltd u milli jikkostitwixxi kuntratti ta' agenzija u/jew distribuzzjoni ghal dak li jirrigwarda l-bejgh tal-prodotti bil-markju Dany f'Malta.

Ghalkemm interpellati biex jiddesistu minn dan l-agir l-intimati baqghu inadempjenti u ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

Intalbet din il-Qorti biex:

1. Tinibixxi lill-intimati milli jispicaw il-prodotti Dany f'malta tramite terzi.
2. Fi kwalsiasi kaz, inkluz jekk l-ewwel talba ma tintlaqax tiddikjara li l-intimati kissru l-arrangamenti kontrattwali ezistenti bejn il-partijiet inkluz il-kuntratti ta' Agenzija u mmanuvraw biex jirrendu inutli l-istess arrangamenti u b'hekk irrendew ruhhom responsabbli ghad-danni fil-konfront tar-rikorrenti.
3. Tillikwida d-danni kkagunati lir-rikorrenti bl-agir premess, okkorendo bl-ghajnuna ta' periti nominate ghal dan l-iskop.
4. Tikkundanna lill-intimati ihallsu d-danni likwidati, bl-imghaxijiet sad-data tal-pagament effettiv.

Bl-ispejjez inluzi dawk tal-mandat ta' inibizzjoni numru 253/2007FS.

L-intimati, fil-persuni tar-rappresentanti taghhom huma minn issa ingunti ghas-subizzjoni.

Rat ir-risposta ġuramentata ta' Dr. Henri Mizzi, in rappreżentanza tas-socjetajiet intimati li flimkien esponew illi:

Din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex ġurisdizzjoni tisma' t-talbiet odjerni stante li almenu parti mill-pretensjoni jidher hija bbazata fuq ksur ta' ftehim bl-iskritt, liema ftehim huwa regolat bi klawnsola ta' arbitragg.

L-ewwel talba kif impustata hija mproponibbli stante li (i) r-rikorrenti semmai kellhom wahda minn zewg għazliet u cioè jew li jitolbu *specific performance* jew li alternattivament jitolbu d-danni u / jew (ii) it-talba kif impustata hija talba fin-natura ta' talba għall-hrug ta' mandat ta' inibizzjoni b'kawtela għall-pretensjonijiet tar-rikorrenti u mhux talba li tista' ssir f'azzjoni principali.

Din l-Onorabbli għandha tichad it-talbiet attrici stante li t-tieni, it-tielet u r-raba' talba tar-rikorrenti, huma talbiet li digà saru tramite arbitragg u għaldastant it-talba f'dawn il-proceduri hija wahda doppja li digà qed tintalab f'forum differenti (kopja tal-*istatement of claim* permezz ta' liema nbdeu il-proceduri f'arbitragg qed tigi hawn annessa u mmarkata Dokument "RD1").

Fil-mertu u minghajr pregudizzju għas-suespost, is-socjetajiet intimati la qatt spickaw u wisq anqas baqghu jispaccaw kif jallegaw ir-rikorrenti, wara li l-mandat ta' inibizzjoni numru 253/07LFS.

Salv difizi ulterjuri.

L-intimati ma jaqblux mal-fatti kif esposti fl-ewwel risposta u dan għaliex is-socjetà Robert Damkjaer (Malta) Limited hija fil-fatt komposta minn wahda mis-socjetajiet intimate qua azzjonista u cioè Damkjaer International Limited. Kif jidher mill-istatut tal-kumpannija hawn anness u mmarkat "RD2" l-azzjonisti huma għall-hamsin fil-mija, Mark Ellul Sullivan, CSMR (1994) Limited u Caroline Hayes u għall-hamsin fil-mija l-oħra Damkjaer International Limited. Is-sole agency agreement (kopja ta' liema tinsab annessa u mmarkata Dokument "RD3") huwa ftehim bejn iz-zewg socjetajiet rikorrenti permezz ta'

liema s-socjeta CSMR (1994) Limited gie mahtura d-distributur tal-prodotti li jigu mmanifatturati fil-fabbrika minn Robert Damkjaer (Malta) Limited u cioè "Chicken Frankfurter Sausages and Chicken Luncheon Sausages".

L-intimati jichdu li qatt appuntaw jew ftiehmu fis-sens illi jappuntaw jew jahtru lil xi wahda mis-socjetajiet rikorrenti agent u distributur tal-prodotti taghhom fit-territorju Malti kif allegat fit-tieni paragrafu tar-rikors promotur. L-unika rabta ta' Agenzija kienet bejn iz-zewg socjetajiet rikorrenti stess kif muri fil-ftehim Dokument "RD3".

L-intimati lanqas ma jaqblu mal-fatti fit-tielet paragrafu tar-rikors promotur u dan stante li ma kien hemm ebda ftehim la' atenzija, la verbalment u lanqas mod iehor, fejn 'ir-rikorrenti gew mahtura agenti tal-kumpanniji intimati Damkjaer International (DI) u Robert Damkjaer Limited (RDL)." Kif digà nghad l-unika ftehim li kien hemm kien dak li jinsab ezebit Dokument "RD3".

Fir-rigward tar-raba' paragrafu tar-rikors promotur jinghad illi filwaqt illi huwa minnu li l-bran citat jinsab fl-artikolu 2 tad-dokument "RD3", jibqa' l-fatt illi s-socjetà intimata Robert Damkjaer Limited mhix parti ghall-imsemmi ftehim u Poul Erik Damkjaer kien qieghed biss jintrabat ghas-socjetà Damkjaer International u mhux ukoll ghal Robert Damkjaer Limited, li hija socjetà daniza ohra, kompletament estranja ghar-relazzjoni bejn is-socjetajiet rikorrenti u Damkjaer International.

Fir-rigward tal-hames paragrafu jinghad illi l-Partnership Ageement (kopja ta' liema tinsab hawn annessaru mmarkata Dokument "RD4") gie tterminat wara ittra b'talba ghall-hlas, annessa bhala dokument "RD5". Il-hlas baqa' ma sarx mis-socjetà rikorrenti Robert Damkjaer (Malta) Limited u dan ta lok, skond il-*Partnership Agreement* ghal terminazzjoni, effettiva permezz ta' ittra ohra ezebita ma din ir-risposta u mmarkata dokument "RD6".

Fir-rigward tas-sitt u s-seba' paragrafi fir-rikors promotur, jinghad illi, kif ser jigi ppruvat l-esponenti kienet mhux biss moruza fil-hlasijiet dovuti izda kisret ukoll diversi

disposizzjonijiet ohra tal-ftehim eseblti u mmarkati RD4 u RD3. Ghal din ir-raguni gie tterminat il-partnership agreement permezz ta' l-ittri "RD5" u "RD6" li ppermetta li l-intimati jifthiemu li jahdmu ma terzi li mhumiex ir-rikorrenti.

L-esponenti m'ghandhomx x'jikkumentaw dwar it-tmien paragrafu, hlief illi wara dak l-imsemmi mandat ta' inibizzjoni, nbdeu proceduri b'arbitragg (vide dokument "RD1") li jittrattaw l-istess talbiet odjerni u li ghaldaqstant dak sottomess fit-tieni risposta.

B'risposta ghad-disa' paragrafu tar-rikors promotur, l-intimati jichdu lli wara l-hrug ta' mandat ta' inibizzjoni huma komplew jagixxu bi ksur tal-istess.

Ghal dawn ir-ragunijiet kollha, it-talbiet tas-socjetajiet rikorrenti ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti.

Rat id-dokumenti eseblti.

Semghet lix-xiehda prodotta.

Rat in-nota tas-sottomissjonijiet ta' Dr Henri Mizzi nomine li giet ipprezentata fit-18 ta' Gunju 2013¹. Is-socjetajiet rikorrenti ma pprezentaw l-ebda nota ta' sottomissjonijiet responsiva da parti tagħhom.

Semghet it-trattazzjoni orali tad-difensuri tal-partijiet².

Ikkunsidrat:

A. L-azzjoni odjerna:

L-azzjoni odjerna hija bbażata fuq l-allegat ksur ta' arrangamenti kuntrattwali (inkluż żewġ "kuntratti ta' aġenzija"

¹ Fol 552-575

² Fis-26 ta' Novembru 2013

fir-rigward tal-prodotti tad-ditta DANY – wieħed verbali u l-ieħor bil-miktub) eżistenti bejnhom u bejn is-soċjetajiet intimati.

Jispegaw illi s-soċjetajiet intimati kienu avzawhom illi ma kinux ser ibiegħulhom aktar prodotti tad-ditta DANY u li kienu ser jittrasferixxu l-aġenzija lil terzi. Jilmentaw li dan jammonta għal ksur tal-obbligi kontrattwali tagħhom.

Għalhekk talbu li s-soċjetajiet intimati jiġu inibiti milli jispaċċaw dawn il-prodotti f' Malta tramite terzi.

Talbu wkoll li anke jekk tali talba ma tintlaqax, jiġi dikjarat li s-soċjetajiet intimati kissru l-arranġament kuntrattwali ta' bejniethom u b'hekk irrendew ruħhom responsabbli għad-danni.

Din il-qorti ser tibda biex tikkunsidra l-eċċezzjonijiet preliminari tal-intimat nomine.

L-intimat nomine fl-ewwel (1) paragrafu tar-risposta ġuramentata tiegħu eċċepixxa li din il-qorti m'għandhiex ġurisdizzjoni tisma' t-talbiet odjerni stante li almenu parti mill-pretensjoni jidher li hija bbażata fuq ksur ta' ftehim bl-iskritt³, liema ftehim huwa regolat bi klawnsola ta' arbitraġġ.

Imbagħad fit-tielet (3) paragrafu tar-risposta ġuramentata tiegħu eċċepixxa li din il-qorti għandha tiċhad it-talbiet attriċi stante li t-tieni, it-tielet u r-raba' talbiet huma talbiet li diġa saru tramite arbitraġġ u għalhekk it-talba f' dawn il-proċeduri hija waħda doppja li diġa qed tintalab f'forum differenti. (Fil-fatt ġiet esebita kopja tal-istatement of claim permezz ta' liema

³ Fir-rigward ta' dik il-parti tal-pretensjoni fejn is-soċjetajiet rikorrenti qed jgħidu li kien hemm ksur ta' ftehim bil-miktub, huma qed jirreferu għas-**sole agency agreement**, li fil-klawnsola 12 tiegħu gie stipulat li kwalukwe disgwid bejn il-partijiet “*shall be finally settled by arbitration under the Rules of Conciliation and Arbitration of the International Chamber of Commerce by one or more arbitrators appointed in accordance with said rules, and judgment upon the award rendered by the arbitrator(s) may be entered in any court of competent jurisdiction. The site of arbitration shall be in Malta or such place as the Partners may unanimously agree. The language of the proceedings (incl. documentation) shall be English.*”

inbdew il-proċeduri f' arbitraġġ – Dok RD1⁴).

Din il-qorti osservat li d-Dok RD1 li huwa fil-fatt "*Request for Arbitration*" li d-difensur tas-soċjetajiet rikorrenti odjerni (u ukoll ta' Charles Ellul Sullivan u Mark Ellul Sullivan li m'humieq parti f' din il-kawża) fis-16 ta' April 2007 baġhat lill-"*International Court of Arbitration*" ta' Pariġi, Franza, sabieq jinbdew proċeduri ta' arbitraġġ kontra l-intimati odjerni.

Mill-atti tal-kawża odjerna ma tirriżulta l-ebda informazzjoni ulterjuri fir-rigward ta' din ir-"*Request for Arbitration*".

L-intimat nomine imbagħad fin-nota tas-sottomissjonijiet tiegħu qal hekk:

*"L-esponent nomine kellu wkoll eċċezzjoni ta' natura preliminari fis-sens li din l-Onorabbli Qorti mhix kompetenti li tisma' dawn il-proċeduri in vista tal-klawsola arbitrali. Madanakollu in vista tal-fatt li l-proċeduri arbitrali mibdija ma tkomplewx u wkoll in vista tal-istadju avanzat li daħlu fihom f' dawn il-proċeduri, **l-esponent nomine mhux ser jinsisti fuq din l-eċċezzjoni.**"*

(enfasi ta' din il-qorti)

Fil-fatt tul il-proċeduri odjerni l-intimat nomine qatt ma reġa saħaq fuq din l-eċċezzjoni u l-partijiet ressq u l-provi relattivi tagħhom.

Għalkemm l-intimat nomine fis-sottomissjonijiet tiegħu mhux qed jinsisti speċifikament fuq l-ewwel (1) eċċezzjoni, it-tielet (3) eċċezzjoni hija wkoll marbuta mal-kwistjoni tal-arbitraġġ u għalhekk din il-qorti sejra tiċċadhom it-tnejn.

Dwar l-eċċezzjoni tal-improponibilità tal-ewwel talba, il-Qorti tqis l-ewwel talba tas-soċjetajiet rikorrenti hija biex din il-qorti "*Tinibixxi lill-intimati milli jispacċaw il-prodotti DANY f' Malta tramite terzi*".

⁴ Dok RD1, fol 9 et seq

Fit-tieni (2) paragrafu tar-risposta ġuramentata tiegħu il-konvenut nomine eċċepixxa illi din l-ewwel talba tas-soċjetajiet rikorrenti hija "improponibbli" stante li s-soċjetajiet rikorrenti kellhom jagħzlu jekk jitolbux "*specific performance*" jew danni (u mhux it-tnejn li huma flimkien), u/jew stante li t-talba hija waħda fin-natura ta' talba għall-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni kawtelatorju u mhux talba li tista' ssir f'azzjoni prinċipali.

Din il-qorti fl-ewwel lok ma tistax ma tosservax li l-ordni tat-talbiet hija skorretta: l-ewwel talba ma kellhiex tippreċedi t-tieni, t-tielet u r-raba' talbiet.

Dan qed jingħad għaliex l-eżami li trid tagħmel qabel xejn din il-qorti hu li:

- (i) l-ewwel nett tistabilixxi jekk fil-fatt jirriżultawx arrangamenti kuntrattwali bejn il-partijiet kif allegat mis-soċjetajiet rikorrenti, (inkluż l-allegati żewġ kuntratti ta' aġenzja r-rigward tal-prodotti DANY – u jekk kinux esklussivi jew le) ;
- (ii) sussegwentement tistabilixxi jekk is-soċjetajiet intimati kissrux tali arrangamenti u rrendewhom inutli kif qed isostnu l-istess soċjetajiet rikorrenti;
- (iii) f' tali każ jekk kinux ġustifikati jew le.

Huwa proprju fit-tieni talba li s-soċjetajiet rikorrenti qegħdin jitolbu li jiġi dikjarat li s-soċjetajiet intimati "*kissru l-arrangamenti kontrattwali eżistenti bejn il-partijiet inkluż il-kuntratti ta' aġenzija u mmanuvraw biex irrendew inutli l-istess arrangamenti u b'hekk irrendew ruħhom responsabbli għad-danni fil-konfront tar-rikorrenti.*" (Jiġi aċċennat il-fatt li fl-istess talba qed tintalab ir-responsabbilta` għad-danni bħala konsegwenza tal-allegat ksur tal-arrangamenti kontrattwali).

F'każ li xi arrangament kuntrattwali bejn il-partijiet kif allegat mis-soċjetajiet rikorrenti ma jirriżultax, jew f' każ li xi arrangament kuntrattwali jirriżulta iżda jkun inkiser jew ġie reż inutli mis-soċjetajiet intimati għal raġuni valida, ikun ifisser li s-soċjetajiet intimati ma jkunu rrendew ruħhom responsabbli għall-ebda danni, u għalhekk it-tieni talba ma tkunx tista tintlaqa'. Isegwi allura li f' dak il-każ lanqas ma jkunu jistgħu

jintlaqqgħu it-tielet talba (għal-likwidazzjoni tad-danni) u r-raba' talba (għall-kundanna tal-ħlas tad-danni). Issa jekk tali arrangament kuntrattwali allegat mis-soċjetajiet rikorrenti (li jew ma jkunx irriżulta mill-provi, jew ikun ġie terminat ġustament) si tratta ta' aġenzija esklussiva, daqstant ieħor ma jkunx il-każ li tintlaqa' l-ewwel talba għaliex ma jistgħux is-soċjetajiet rikorrenti jippretendu li abbażi ta' aġenzija esklussiva (li jew ma tkunx ġiet pruvata, jew li tkun ġiet terminata ġustament), għandhom dritt iżommu lis-soċjetajiet intimati milli jispaċċaw il-prodotti DANY lil terzi.

Jekk invece jirriżulta lil din il-qorti li kien hemm arrangament kuntrattwali kif allegat mis-soċjetajiet rikorrenti, u li s-soċjetajiet intimati kissruh u rrendewh inutli mingħajr raġuni valida, allura jsegwi li din il-qorti għandha tilqa' t-tieni talba u konsegwentement tiddikjara li s-soċjetajiet intimati irrendew ruħhom responsabbli għad-danni. Hija imbagħad tkun tista' tgħaddi biex tillikwida d-danni jekk ikun il-każ, u tikkundanna lis-soċjetajiet intimati iħallsu tali danni, kif ġie mitlub fit-tielet talba u fir-raba' talba rispettivament. Jekk l-arrangament kuntrattwali li jkun inkiser mingħajr raġuni valida ikun aġenzija mhux esklussiva, ovvjament mhux il-każ li s-soċjetajiet intimati jiġu inibiti milli jispaċċaw il-prodotti DANY f' Malta tramite terzi. Jekk invece l-arrangament kuntrattwali li jkun inkiser mingħajr raġuni valida ikun aġenzija esklussiva, imbagħad għandhomx is-soċjetà intimati jiġu wkoll inibiti milli jispaċċaw il-prodotti DANY f'Malta tramite terzi hija kwistjoni li din il-qorti tiriserva li tipprovdi dwarha ulterjorment jekk timmaterjalizza tali l-eventwalità.

[[Għal raġunijiet ta' prattiċità din il-qorti ser tiffereri għas-soċjetajiet kontendenti kif ġej:

CSMR (1994) Limited	-	CSMR
Robert Damkjaer (Malta) Ltd	-	RDM*
Damkjaer International Ltd	-	DI
Robert Damkjaer Ltd	-	RDL

* Fejn jissema "JVC" dan huwa b'referenza għall-"Joint Venture Company" u cioè għas-soċjetà RDM.]]

Jirriżultaw bejn il-partijiet arrangamenti kemm formali (bil-miktub) kif ukoll arrangamenti informali (mhux formalizzati bl-iskritt).

1. Ir-relazzjonijiet formali bil-miktub – rigwardanti l-manifattura u l-bejgħ taz-zalzett tat-tigieġ tal-friza tal-marka DANY:

Inizjalment twaqqfet is-soċjetà rikorrenti RDM bħala *joint venture company (JVC)* bejn:

- (i) is-soċjetà intimata DI (li kellha l-50% tal-ishma) u
- (ii) Caroline Hayes, Mark Ellul Sullivan u Ikebana Holdings Ltd (li flimkien kellhom il-50% tal-ishma l-oħra).

Bil-għan li timmanifattura u/jew tipproċessa "*chicken meat sausages and by-products*". Mark Ellul Sullivan fix-xieħda tiegħu in kontro-eżami⁵ xehed li "*Il-Joint Venture Company kienet timmanifattura biss prodotti chilled.*" Poul Erik Damkjaer (direttur ta' DI) fl-affidavit tiegħu⁶ ukoll jikkonferma li l-kumpanija kienet timmanifattura "*chilled meat products.*"

Din is-soċjetà rikorrenti, RDM, daħlet fis-segwenti arrangamenti kuntrattwali:

(a) ***Il-Partnership agreement***⁷ – *mas-soċjetà intimata DI – fir-rigward il-forniment tal-materja prima:*

Is-soċjetà rikorrenti RDM daħlet f' *partnership agreement* mas-soċjetà intimata DI (li kif spjegat għandha 50% tal-ismha fis-soċjetà RDM stess) biex din DI tforniha b'materja prima: "*raw materials, appliances, seasoning and packaging...*".

⁵ Xieħda ta' Mark Ellul Sullivan in kontro-eżami, 23.05.2012, fol 535-536

⁶ Affidavit ta' Poul Erik Damkjaer, fol 261 et seq, vide para 8

⁷ Dok RD4, Partnership Agreement, 26.03.2002, fol 32 et seq

(b) **Is-Sole Agency Agreement**⁸ – mas-soċjeta` rikorrenti l-oħra CSMR – fir-rigward tal-bejgħ tal-prodott finali:

Is-soċjeta` rikorrenti RDM daħlet ukoll f'*sole agency agreement* mas-soċjeta` rikorrenti l-oħra CSMR sabiex din tal-aħħar tixtri mingħand is-soċjeta` rikorrenti RDM il-prodott finali li tkun immanifatturat l-istess RDM u sussegwentement tbiegħu fis-suq Malti. *"The existing agreement concerns CSMR's sole agency rights to sell "Chicken Frankfurter Sausages" and "Chicken Luncheon Sausages", products manufactured by the JVC⁹ and marketed under the trademark of DANY."*

2. Ir-relazzjoni informali – rigwardanti l-bejgħ tal-prodotti tal-bott tal-marka DANY:

Mhux negat mill-intimat nomine li kien hemm relazzjoni informali bejn is-soċjeta` rikorrenti CSMR u s-soċjeta` intimata RDL, fejn CSMR kienet tixtri prodotti tal-bott tal-marka DANY mingħand is-soċjeta` RDL. Fil-fatt Poul Erik Damkjaer (direttur ta' RDL) fl-affidavit tiegħu¹⁰ xehed li:

"The relationship with the Maltese partners and principally with Mr Charles Ellul Sullivan started way back in 2000-2001 at the time the relationship was cordial and consisted mainly in the sale of DANY canned meat products from Robert Damkjaer Ltd to CSMR (1994) Ltd (CSMR – formerly known as Cachia & Caruana Ltd) who distributed these products in Malta. This relationship was not based on any arrangement and we were not bound to exclusively sell these canned products to CSMR."

Dwar l-allegazzjoni tas-soċjetajiet rikorrenti li huma kienu AĠENTI tas-soċjetajiet intimati DI u RDL u wkoll tas-soċjeta` RDM, il-Qorti tqis illi fit-tielet (3) paragrafu tar-rikors ġuramentat, is-soċjetajiet rikorrenti jiddikjaraw illi:

⁸ Dok RD 3, Sole Agency Agreement, 26.03.2002, fol 26 et seq

⁹ JVC tfisser Joint Venture Company u tirrferi għas-soċjeta` RDM

¹⁰ Poul Erik Damkjaer, fol 261 et seq, vide para 4

"...il-partijiet kienu kkonkludew kuntratt ta' aġenzija permezz ta' liema r-rikorrenti kienu ġew maħtura aġenti tal-kumpaniji intimati Damkjaer International (DI) u Robert Damkjaer Ltd (RDL) u tal-kumpanija Robert Damkjaer (Malta) Ltd. L-ewwel kuntratt ġie konkjuż verbalment filwaqt li t-tieni kuntratt sar bil-miktub."

(enfasi ta' din il-qorti)

Kif ikkummenta l-intimat nomine fin-nota tas-sottomissjonijiet tiegħu din il-premessa hija pjuttost konfuża. Din il-qorti taqbel li tali premessa hija fil-fatt pjuttost imħawwda għaliex fiha qed jingħad li s-soċjetajiet rikorrenti (jiġifieri RDM u CSMR) ikkonkludew żewġ kuntratti ta' aġenzija (wieħed verbalment u l-ieħor bil-miktub) mas-soċjetajiet intimati DI u RDL u wkoll mas-soċjetà RDM – li hija s-soċjetà rikorrenti stess.

Fir-rigward tar-relazzjoni verbali għall-bejgħ tal-prodotti tal-bott tad-ditta DANY, kif ingħad, dan kien sar bejn is-soċjetà rikorrenti CSMR u s-soċjetà intimata RDL. (Dwar dan, din il-qorti ser tagħmel il-kunsiderazzjonijiet tagħha aktar `il quddiem).

Fir-rigward tal-kuntratt bil-miktub ta' aġenzija, jiġi osservat fl-ewwel lok li l-unika kuntratt miktub li jirrigwarda ftehim ta' aġenzija huwa proprju is-sole agency agreement bejn is-soċjetajiet rikorrenti innifishom: u cioè u CSMR u RDM (il-joint venture) sabiex din tal-aħħar tbiegħ il-prodott finali lil CSMR u CSMR tbiegħu fuq is-suq lokali.

Infatti fir-raba' (4) paragrafu tar-rikors ġuramentat, is-soċjetajiet rikorrenti jagħmlu riferenza għas-sole agency agreement li sar proprju bejniethom stess (CSMR u RDM), però jaċċennaw għal dak li jingħad fil-klawsola 2 fejn ġie stipulat *inter alia* li:

"DI and Robert Damkjaer Ltd is not authorised to sell to other parties than CSMR on the Maltese market."

Jispjegaw illi dan il-kuntratt ta' aġenzija kien ġie iffirmat:

"...fl-isfond ta' Shareholders' Agreement¹¹ li kien qiegħed jiġi negozjat u li kien ġie eventwalment iffirmat. Il-kuntratti ta' aġenzija għalhekk ma għandhomx jiġu interpretati għal rashom għaliex huma biss parti minn negozju bejn il-partijiet. Fil-fatt il-kuntratt ta' aġenzija kien ġie negozjat u konkluz ma' Poul Erik Damkjaer li hu r-rappreżentanti taż-żewġ kumpaniji Daniżi, intimati f' din il-proċedura."

Però din il-qorti ma tistax ma tinnutax illi minkejja li f' dan il-kuntratt jingħad li DI u RDL ma jistgħu ibiegħu lil hadd ħlief lil CSMR fis-suq lokali, l-istess *sole agency agreement* ma jorbotx lis-soċjetajiet intimati DI u RDL għaliex is-*sole agency agreement* effettivament sar bejn CSMR u RDM u s-soċjetajiet intimati DI u RDL ma kinux firmatarji. Għalkemm il-kuntratt ġie konkluz ma' Poul Erik Damkjaer, li kif isostnu s-soċjetajiet rikorrenti hu r-rappreżentant tal-kumpaniji DI u RDL, dan fis-*sole agency agreement* ma kienx qed jintrabat għas-soċjetajiet DI u RDL iżda għall-joint venture company (RDM).¹²

Fil-fatt l-istess soċjetajiet rikorrenti jirrikonoxxu li s-*sole agency agreement* hija bejniethom u mhux bejn terzi għaliex fl-ewwel (1) paragrafu stess tar-rikors ġuramentat tagħhom jgħidu li:

*"Bejn il-kumpaniji rikorrenti hemm sole agency agreement li tipprovdi li l-kumpanija CSMR (1994) Limited għandha r-rappreżentanza tal-prodotti tal-fabbrika f' Malta".*¹³

(enfasi ta' din il-qorti)

Ladarba ma jirizultax li kien hemm kuntratt ta' aġenzija bil-miktub ma' DI u RDL, mhux il-każ li jiġi investigat jekk l-istess

¹¹ L-imsemmi Shareholders' Agreement ma jidherx li ġie esebit f' dawn l-atti.

¹² Ara l-firem a fol 31, fejn Mark Ellul Sullivan iffirma "for CSMR (1994) Limited" u Poul E Damkjaer iffirma "for Joint Venture Company", u cioe` għas-soċjeta` rikorrenti RDM.

¹³ Prodotti tal-fabbrika ta' RDM

DI u RDL kissruhx u rrendewx inutli kif mitlub fit-tieni talba. Daqstant ieħor ma tregix il-pretenzjoni tas-soċjetajiet rikorrenti għad-danni f' dan ir-rigward. F'dan ir-rigward ukoll wisq anqas ma tregi l-ewwel talba biex l-istess DI u RDL jiġu inibiti milli jispacċaw prodotti tal-marka DANY fis-suq Malti tramite terzi.

Dwar il-Partnership Agreement u t-terminazzjoni tiegħu da parti ta' DI, jidher li l-problemi bdew meta RDM ma bdietx tħallas lis-soċjetà DI tal-materja prima kkonsenjata lilha skont il-partnership agreement.

L-Artikolu 7 (*Payment Terms*) ta' dan il-ftehim jaqra hekk:

"The payment terms are sixty (60) days after the shipment date. Failure to pay within the due date of payment will result in the JVC being obliged to pay interest on the overdue amount from the date of the invoice until payment is made, the rate of interest being state in the invoice of DI."

In-nuqqas li jsir il-ħlas f'waqtu jikkostitwixxi ksur tal-ftehim u jintitola lill-kreditur (DI) jitermina l-ftehim. L-Artikolu 14 (*Breach of Contract*) fil-fatt jaqra hekk:

"In the event of a serious breach of contract, the present agreement may be cancelled in written form within 7 days. Without being exhaustive, the following shall be considered serious breaches of contract: that one of the parties fails to make any payment, declares itself bankrupt or goes into liquidation, that the JVC has not, within 30 working days of receiving a written demand for payment, paid overdue invoices for goods delivered and services supplied in full..."

Is-soċjetà DI kienet ilha titlob il-ħlas mingħand RDM (*il-joint venture company*). Dan jikkonfermah Poul Erik Damkjaer (direttur ta' DI) fl-affidavit tiegħu¹⁴:

"A number of emails were sent by me to the Maltese

¹⁴ Affidavit ta' Poul Erik Damkjaer, fol 261 et seq, vide para 16

partners enquiring about the financial situation of the Joint Venture Company and requesting information as to when will payments be made. Alas, to no avail. A copy of these e-mails is being attached..... What was effectively happening was that CSMR was not paying the Joint Venture Company in time meaning that the Joint Venture Company was not in a position to timely pay Damkjaer International A/S. This latter company was always awaiting payments which were late and were exceeding the number of credit days allowed. The outstanding amounts due to Damkjaer International A/S were therefore ballooning..."

Ix-xhud Karsten Kusch (*advisor* ta' DI u konsulent ta' RDL) fl-affidavit tiegħu¹⁵ ukoll jikkonferma li:

"...CSMR was not paying for the manufactured products which it purchased from the Joint Venture Company with the consequence that the Joint Venture Company was then not paying the Danish partner Damkjaer International A/S (DI)."

Ix-xhud Clayton Simiana, li kien impjegat mas-soċjetà CSMR, kontro-eżaminat¹⁶ xehed hekk:

"Qed niġi muri d-dokumenti a fol 273 et seq tal-proċess. Dawn kienu emails li ntbagħtu lili. Dawn kienu dokumenti fejn id-daniżi kienu qegħdin iduru lejja għall-pagament. Nagħraf l-email a fol 279 li jiena bgħattilhom u tlabthom jistennew. Il-fabbrika li kienet tal-Joint Venture Company kienet tbiegħ lil CSMR ic-chilled products. CSMR tħallas lil Joint Venture Company, li kellha l-fabbrika, imbagħad il-Joint Venture, cioè l-fabbrika, tħallas is-suppliers tar-raw materials. Jiena niftakar dwar delays tal-fabbrika biex tħallas lis-suppliers."

¹⁵ Affidavit ta' Karsten Kusch, fol 185 et seq, vide para 18

¹⁶ Kontro-eżami ta' Clayton Simiana, fol 540-541

Mark Ellul Sullivan¹⁷, direttur ta' RDM ukoll jikkonferma li kien hemm dan id-dewmien da parti tal-kumpanija maltija (u cioè CSMR), però ma jaqbilx li kien minhabba dan id-dewmien li s-soċjetà DI itterminat il-*partnership agreement*. Madanakollu irrikonoxxa illi s-soċjetà DI kienet fil-fatt infurmathom li kien beħsiebha tittermina l-*partnership agreement* minhabba d-dewmien fil-pagament:

*"Jiena nikkonferma ukoll illi kien hemm żmien meta l-kumpanija lokali ma ħallsitx dak li kellha tħallas lill-kumpanija barranija...ma naqbilx ma' dak li qed jiġi sugġerit illi mnhabba dan id-dewmien il-kumpanija internazzjonali itterminat il-*partnership agreement*. Nikkonferma illi l-kumpanija internazzjonali kienet qalet li ħa tittermina l-*agreement* minhabba d-dewmien fil-pagament u dan skont id-dokument a fol 41 tal-proċess."¹⁸*

Fis-26 ta' Frar 2007¹⁹ id-difensur legali tas-soċjetà intimata DI bagħat ittra lis-soċjetà rikorrenti RDM fejn b'riferenza għall-*partnership agreement* u senjatament il-klawsola 14, infurmaha illi:

"...unless payment in the amount of DKK781,760.11 is forthcoming within thirty (30) days from your receipt of this letter²⁰, our clients shall proceed with the cancellation of the Partnership Agreement..."

Jidher li l-ħlas baqa' ma sarx u għalhekk fit-12 ta' April 2007²¹ id-difensur legali ta' DI bagħat ittra oħra lis-soċjetà rikorrenti RDM fejn infurmahom illi:

¹⁷ Xiehda ta' Mark Ellul Sullivan, fol 535-536

¹⁸ Id-dokument a fol 41 tal-proċess huwa l-ittra tas-26 ta' Frar 2007 li d-difensur legali tas-soċjeta` DI bagħet lis-soċjeta` RDM fejn infurmaha li jekk ma kinitx ser tithallas kienet ser tittermina l-*partnership*.

¹⁹ Dok RD5, fol 41

²⁰ L-ittra jidher li waslet għand is-soċjeta` RDM fit-28.02.2007, ara riferita tal-posta, fol 42

²¹ Dok RD6, fol 43

"We are informed that the payment requested has not been affected and this for no valid reason. It is evident, as results from the attached statement of account listing all the unpaid invoices that the sum requested is, contrary to what you allege (but not sustain) due. For this reason, and on the basis of clause 14 of the Partnership Agreement, our clients are hereby cancelling the Partnership Agreement and reserving their full rights at law to recover the sum due."

In vista ta' dan kollu jidher għalhekk li l-*partnership agreement* li RDM kellha ma' DI ġie itterminat ġustament u għal raġuni valida u mhux mingħajr pre-avviż. Għaldaqstant l-istess DI ma tistax tinstab responsabbli għal danni li setgħet sofriet RDM bħala konsegwenza tat-terminazzjoni tal-*partnership agreement*.

Dwar ir-relazzjoni informali bejn RDL u CSMR fir-rigward tal-prodotti tal-bott u t-terminazzjoni tiegħu da parti ta' RDL, kif ġie citat supra, Poul Erik Damkjaer (direttur ta' RDL) għalkemm jikkonferma li kien hemm relazzjoni ma' CSMR fir-rigward tal-prodotti tal-bott, isostni li RDL ma kinitx marbuta li tbiegħ tali prodotti esklussivment lil CSMR. Huwa fil-fatt ippreċiża hekk²²:

"It is true that we were informed at the beginning that CSMR always dealt with its principals on an exclusive basis, however at no stage did I agree or disagree that this was in fact going to be our relationship with respect to the canned products. In fact no agreement was ever reached on the canned products. Eventually agreements were then reached between Damkjaer International A/S (DI) and the Maltese Joint Venture Company, Robert Damkjaer (Malta) Ltd (RDM), solely and limitedly for the chilled products."

In oltre jirriżulta li anke fir-rigward ta' din ir-relazzjoni informali bejn RDL u CSMR kien hemm morożità fil-ħlasijiet. L-intimat nomine fis-sottomissjonijiet tiegħu jagħmel riferenza għall-

²² Affidavit ta' Poul Erik Damkjaer, fol 261 et seq, vide para 5

email tal-10 ta' Marzu 2006²³, mibgħuta minn Mark Ellul Sullivan lil Karsten Kusch fejn kien wiegħdu li malli CSMR tbiegħ il-proprjetà li kellha Ħal Qormi is-soċjetà CSMR tkun f'pożizzjoni li tħallas mingħajr aktar dewmien:

"As you know CSMR is in the process of selling the property in Qormi and once this is done we can confirm that CSMR would be in a position to pay RD(L) on time, without further delays."

Karsten Kusch (*advisor* ta' DI u konsulent ta' RDL) fl-affidavit tiegħu²⁴ fil-fatt ikkonferma illi kien hemm korrisondenza bejnu u bejn Mark Ellul Sullivan rigward dewmien fil-ħlas mhux biss fir-rigward tal-flus li RDM kellha tagħti lil DI għall-forniment tal-materja prima (abbaži tal-*partnership* fuq imsemmija) - iżda wkoll fir-rigward tal-flus li CSMR kellha tħallas lil RDL għall-forniment tal-prodotti tal-bott (abbaži tal-relazzjoni informali li kien hemm bejniethom):

"An exchange of correspondence had been previously ongoing primarily between myself and Mark Ellul Sullivan also requesting payments to be made for the supply which Robert Damkjaer Ltd was making to CSMR mainly for the canned products and also requesting payments of amounts due to Damkjaer International A/S (DI) from the Joint Venture Company."

(enfasi ta' din il-qorti)

In vista ta' dan kollu jirriżulta li:

- (i) RDL ma kinitx marbuta esklussivament biex tbiegħ il-prodotti tal-bott tal-marka DANY lil CSMR, u wkoll li
- (ii) CSMR kienet moruża fil-ħlasijiet u għalhekk kienet ġustifikata s-soċjetà RDL meta ddecidiet li tittermina din ir-relazzjoni.

²³ Fol 235

²⁴ Affidavit ta' Karsten Kusch, fol 185 et seq, vide para 18

Għaldaqstant RDL ma tistax tinżamm responsabbli għal xi danni li setgħet sofriet CSMR bħala riżultat tat-terminazzjoni tar-relazzjoni informali li kellhom fir-rigward tal-prodotti tal-bott, u wisq anqas ma tista' tigi inibita milli tispacča l-prodotti tal-bott tad-ditta DANY f'Malta tramite terzi.

Għal dawn ir-ragunijiet, din il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi:

- (1) tiċhad l-ewwel u t-tielet eċċezzjonijiet;
- (2) fiċ-ċirkostanzi qegħda tastjeni milli tikkunsidra t-tieni u r-raba eċċezzjonijiet, u
- (3) tiċhad it-talbiet kollha tas-soċjetajiet rikorrenti.

L-ispejjeż ta' din il-kawża għandhom jiġihallu mill-istess soċjetajiet rikorrenti.

IMHALLEF

DEP/REG